

Likovni natečaj

Prva nagrada:

TILEN KOSMAČ

1. razred, OŠ XVI. Divizije Senovo

Za delo: »Da koder sonce hodi...«

Mentorica: Jerneja Šorli

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Druga nagrada:

DOROTEJA VENTA

OŠ Šoštanj – POŠ Velenje

Za delo: »To smo mi«

Mentorica: Mija Žagar

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Tretja nagrada:

ŽANA MACAROL

OŠ Dutovlje

Za delo: »Prijateljice skupaj plešejo in se igrajo«

Mentorici: Tanja Planinšek, Miranda Rudež

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja + praktična nagrada

Posebna nagrada:

DARINKA FUREK

OVI 3. B, OŠ dr. Ljudevita Pivka, Ptuj

Za delo: »S prijatelji iz tujine«

Mentorica: Alenka Kosem

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Prva nagrada:

SARA BIZILJ

OŠ Jurija Vege, Moravče

Za delo: »Skupaj, čeprav drugačni«

Mentorica: Inge Ivartnik

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Druga nagrada:

Lilijana Šešelj

OŠ Šalek Velenje

Za delo: »Prijatelji«

Mentor: Boris Oblišar

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Tretja nagrada:

KATJA BAJUK

8. razred, ZUJC OŠPP Dečkova

Za delo: »Druge kulture me bogatijo«

Mentor: Duška Vlašič

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja + praktična nagrada

Prva nagrada:

MATIJA KAC

OŠ Livada Velenje

Za delo: »Osamljeni človek«

Mentor: Robert Klančnik

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Druga nagrada:

NIKA MARIJA KAUŠEK

OŠ Mirana Jarca Črnomelj

Za delo: »Tuje kulture me bogatijo«

Mentorica: Natalija Orlič

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Tretja nagrada:

TINA POŽUN, AMADEJA KOZOLE

OŠ XIV. divizije, Senovo

Za delo: »Prijateljstvo - grafiti«

Mentorica: Greta Hostnik

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja + praktična naloga

Posebna nagrada:

TINA PIŠEK

Zavod za usposabljanje Janeza Levca, Ljubljana

Za delo: »Glasba nima meje«

Mentorica: Ela Leskovšek

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Prva nagrada:

NINA JANČIČ

Vrtnarska šola Celje

Za delo: »Barve kulture«

Mentorica: Maja Rak

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja

Udeležba na mednarodnem taboru Bad Marienberg/ Nemčija

Druga nagrada:

REBEKA ZAJC

SŠ Metlika

Za delo: »Glasba nima meje«

Mentorica: Aleksandra Matjašič

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja

Udeležba na mednarodnem taboru Altenmark – Avstrija

Fotografski natečaj

Prva nagrada:

ARMIN PERŠA

DOŠ Dobrovnik

Za delo: »V Evropi smo 3«

Mentor: Ladislav Solarič

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Druga nagrada:

ALEN BREZAR

OŠ Milke Šobar – Nataše

Za delo: »V centru Evrope«

Mentor: Matjaž Barič

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Tretja nagrada:

SKUPINA MOČVIRSKI TULIPANI

OŠ Brezovica pri Ljubljani

Za delo: »Zazrti v prihodnost«

Mentorici: Špela Čekada Zorn in Andreja Dobnikar

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja + praktična nagrada

Posebna nagrada:

RAJKO HORVAT

DOŠ Dobrovnik

Za delo: »Evropa od zgoraj«

Mentor: Ladislav Solarič

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Prva nagrada:

PETRA ŽOHAR, AJDA RACMAN

I. Gimnazija Celje

Za delo: »Tukaj, tam, vsepovsod«

Mentorica: Alenka Jeromel

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja

2 x Udeležba na mednarodnem taboru Otzenhaus/Nemčija

Druga nagrada:

EVA ZUPAN

SŠ Metlika

Za delo: »Odsev kultur«

Mentorica: Aleksandra Matjašič

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja

Udeležba na mednarodnem taboru Nachod/Češka

Tretja nagrada:

DARJA POVIRK

Zavod sv. Stanislava, Ljubljana

Za delo: »Slišati«

Mentor: David Puc

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja

Udeležba na mednarodnem taboru Bad Marienberg/Nemčija

Internetni natečaj

Prva nagrada:

NIKO BAJC, JAN KOSMAČ, TIM ŽIŽEK

OŠ Danila Lokarja, Ajdovščina

Naslov spletne strani:

<http://www.os-ajdovscina.si/EVS>

Mentorica: Jasmina Putnik

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja;

3 x petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti;

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Druga nagrada:

DUŠAN SMODEJ, ANŽE HARTMAN, ZALA SLANA, EVA VIRČ, URŠKA PAVLIN

OŠ center Novo mesto

Naslov spletne strani:

<http://www.os-center.si>

Mentorica: Anka Šenica

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja + praktična nagrada

Tretja nagrada:

DANIJEL JANKOVIČ, ANA PETROVIČ, ANJA ŠPINDLER, MATEJ URŠIČ

OŠ Martina Konšaka, maribor

Naslov spletne strani:

<http://www.os-ajdovscina.si>

Mentor: Goran Tusak

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja + praktična nagrada

Prva nagrada:

ŽIGA KRAMPERŠEK, LUKA KRAJNC, VERONIKA ŠOSTER, JURE ČREPINŠEK

OŠ Prva gimnazija Celje

Naslov spletne strani:

<http://www.prvagim.si/eu>

Mentorica: Jožica Beg

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja + praktična nagrada

Druga nagrada:

MATEJ MURN, MOJCA ZALOKAR, GREGOR LAH, LAURA MARTINČIČ

Šolski center Novo mesto - ekipa 02

Naslov spletne strani:

<http://redbaby.cjb.net/evs>

Mentorica: Anka Šenica

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja + praktična nagrada

Tretja nagrada:

DAVOR PADOVAN, MAJA KRIŽMAN, MARCEL MIHELIČ, PETER JAKLIČ, DEJAN BANOVIČ

Šolski center Novo mesto - ekipa 01

Naslov spletne strani:

<http://www.sc-nm.si/evs>

Mentor: Uroš Nosan

Nagrada:

Diploma Nacionalnega odbora natečaja + praktična nagrada

Poročila in vtisi

BOGATO LETO MEDKULTURNEGA DIALOGA

V okviru evropskega leta medkulturnega dialoga 2008 in predsedovanja Slovenije Evropski uniji smo natečaj z naslovom

“Medkulturni dialog – druge kulture me bogatijo” obogatili z dodatnimi aktivnostmi na državni ravni.

Nacionalni odbor natečaja je skupaj s partnerskimi organizacijami pripravil:

- Zaključno srečanje mladih ustvarjalcev in mednarodno razstavo likovnih in fotografskih del, nastalih v okviru natečaja, Nova Gorica, 9. maj 2008;
- Mednarodno konferenco z naslovom »Izobraževanje za medkulturni dialog«, Nova Gorica, 8. in 9. maj 2008;
- Mednarodni tabor Evropa v šoli, Kranjska Gora, od 23. do 30. junija 2008.

ZAKLJUČNA DRŽAVNA PRIREDITEV OB ZAKLJUČKU 9. NATEČAJA EVROPA V ŠOLI – 9. maj 2008

V večer pred prireditvijo sta organizatorja obeh dogodkov, Nacionalni odbor natečaja Evropa v šoli ter Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško, pripravila otvoritev mednarodne razstave likovnih in fotografskih del na temo medkulturnega dialoga mladih ustvarjalcev iz petih evropskih držav (Avstrije, Italije, Slovaške, Madžarske, Nemčije) ter 120 likovnih del slovenskih mladih ustvarjalcev in nagrajencev natečaja.

Osrednja zaključna prireditev s podelitvijo priznanj in nagrad najboljšim se je pričela ob 12.00 uri v veliki športni dvorani v Novi Gorici. Na prireditvi je prisostvovalo 900 udeleženk in udeležencev natečaja (učenci in mentorji), 100 udeležencev mednarodne konference in 150 nastopajočih.

Udeležence je v imenu lokalne skupnosti najprej pozdravil župan Mestne občine Nova Gorica, gospod Mirko Brulc, v imenu Nacionalnega odbora natečaja »Evropa v šoli« pa predsednik dr. Alesander Klinar. Z izjemnim veseljem smo pozdravili častnega gosta in slavnostnega govornika, dr. Danila Türka, predsednika Republike Slovenije. Predsednik države je v govoru poudaril pomen razumevanja in strpnosti. Posebno pozornost je posvetil mladim in njihovem odnosu do vseh, ki govorijo drugačni jezik od večine in so druge narodnosti ali veroizpovedi. Predsodki so vse prevečkrat ovira pri vzpostavljanju pristnih, sodelujočih in prijateljskih odnosov do drugih in drugačnih. Med mladimi je bil govor predsednika sprejet z navdušenjem.

Predsednik RS dr. Danilo Türk z najmlajšimi nagrajenci.

Vsebina zaključne prireditve je izražala pričakovanja za lepši svet, ki si ga mladi zares želijo. Na velikem platnu so bila na sceni projicirana najboljša nagrajena likovna in fotografska dela. Nastopajoči so predstavili najboljša literarna dela mladih. Program je izražal njihova spoznanja in prepoznavanja nesoglasij in nestrpnosti v vsakdanjem življenju ter hrepenenje po tem, da bi živeli v slogi in miru ter strpno sobivali. Glede na to, da je bila zaključna prireditev v osrčju Primorske, slovenske dežele, ki je bila tudi zaradi svoje geografske lege in politično konfliktnega področja v preteklosti deležna intenzivnih raznarodovalnih procesov, brutalnih poizkusov potujčevanja in zahtev po nepriznavanju lastne narodne slovenske identitete, je program odseval zgodovinska dogajanja in hkrati razpoznavna sporočila vsem udeležencem prireditve. Izjemno zanimivo dramsko uprizoritev so predstavili učenci iz OŠ Dornberk.

Pod vodstvom Marine Pintar so iz 150 glasov združenega pevskega zbora OŠ Branik, OŠ Dornberk in gimnazije Nova Gorica donele pesmi skladateljev Radovana Gobca, Josepha Haydna, Marjana Kozine, Stanka Premrla in Ludwiga van Beethovna. Nastopili so tudi mladi plesalci OŠ Bilje in plesne šole Terpihora.

Med kulturnim programom, ki sta ga povezovala Nina in Primož, je potekala tudi razglasitev nagrajencev ter podelitev diplom in nagrad mladim ustvarjalcem. Prireditev sta pripravila Iva Devetak in Marjan Bevk ob sodelovanju številnih prostovoljk in prostovoljcev.

Slike z zaključne prireditve v Novi Gorici, 9. maj 2008.

MEDNARODNI TABOR NAGRAJENCEV NATEČAJA EVROPA V ŠOLI

NEPOZABNO DRUŽENJE MLADIH V NEOKRNJENI NARAVI TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA

Tokratni mednarodni tabor nagrajencev natečaja Evropa v šoli je potekal v Kranjski Gori, v Počitniškem domu Vila, ki leži pod Vršičem in je obdan z neokrnjeno naravo, ki je na vse naredila velik vtis že ob prvem pogledu.

Tabora se je udeležilo 20 mladih iz šestih evropskih držav: Avstrije, Cipra, Hrvaške, Nemčije, Slovaške in Slovenije. Tabor smo vodili Sebastian Govorcin (Hrvaška), Magda Strmšek in Veronika Vodlan (obe Slovenija).

V osmih dneh druženja s(m)o mladi iz številnih evropskih držav spoznali drug drugega, njihove države in kulture, predvsem pa stkali neprecenljive niti prijateljstva. Čeprav s(m)o bili na začetku malo bolj zadržani in preplašeni, s(m)o se s pomočjo številnih delavnic in ledolomilcev sprostili in resnično uživali v družbi drug drugega.

V tednu druženja smo izvedli delavnice na različne teme človekovih pravic, medkulturnega dialoga in participacije mladih. Z njihovo pomočjo smo spoznali drug drugega in kulturna okolja iz katerih izhajamo. Spoznali smo države udeležencev in njihove posebnosti, tradicionalno kuhinjo in umetnost. Naučili pa smo se tudi tradicionalnega ciprskega plesa.

Nismo pa vsega časa presedeli – ker smo bili sredi narave in čudovitega okolja, smo se odpravili na celodnevni potep. Vsem udeležencem smo želeli predstaviti, kako zelo blizu smo si, zato smo jih odpeljali na tromejo. No, pravzaprav so se kar sami sprehodili. Prijazen vodnik Jurček iz Planinskega društva Moravče nas je prepeljal v Rateče, potem pa nas napotil po poti do tromeje. Vzpon je bil za nekatere kar naporen, a vsekakor vreden truda – glede na oceno s strani udeležencev je prišel v sam vrh!

Dnevi druženja so kar prehitro minili. Komaj smo se dobro spoznali in sprostili, že je bil čas za slovo. Veliko objemov, lepih želja, pa tudi kakšna solzica... vse to je zaznamovalo naše zadnje skupne trenutke. Vendar to ni bilo slovo – ostali smo v stikih in se povezali s pomočjo spleta – tako da bo naše druženje res postalo nepozabno in bo ostalo del nas, za vedno!

Veronika Vodlan, vodja tabora

KOŠČEK MOZAIČNE EVROPE

Kot dobitnica zlatega priznanja sem skoraj teden dni preživela v Bad Marienbergu, majhnem mestecu Nemčije, skupaj z ostalimi zmagovalci iz drugih držav Evrope. Sprva sem bila v skrbeh, kako se bom znašla, saj sem sama potovala proti Nemčiji, kot predstavnica Slovenije. A moj strah je bil odveč. To je bila pot, ki mi je prinesla ne samo nepozabno srečanje in komunikacijo z mladimi po vsej Evropi, temveč tudi večjo samozavest k samostojnosti, pridobila sem na angleškem jeziku, okusi-

la sem druge Evropske države z vso njihovo kulturo in se sebe začela bolj zavedati kot Evropejka. Samo potovanje mi je dalo tudi navdih za ustvarjanje, saj le tega črpan iz množice raznovrstnih obrazov.

V sodelovanju in ustvarjanju z Evropo sem začutila, kako smo kljub drugače obarvanim zastavam povezani v duhu, v umetniškem navdihu. Vsi enako čutimo in imamo enake potrebe. Prvič sem začutila, da bi lahko živela v tujini, čeprav je Slovenija zelo lepa dežela, ki sem jo z vsem ponosom in pripadnostjo pokazala Evropi. Sedaj ponosno vzklikam, da sem Slovenka, ki sestavlja košček mozaične Evrope!

Urška Kobe

REPORT ABOUT THE EUROPEAN YOUTH GATHERING IN KRANJSKA GORA

At first it was a bit strange to be in a foreign country with foreign people, but it also was exciting. And how wonderful it can be we all – 20 participants and three teamers from Slovenia, Slovakia, Croatia, Cyprus, Austria and Germany – experienced in this week in Kranjska Gora.

After everybody arrived in Ljubljana on Monday, we were driven to Kranjska Gora. We all were impressed by the beautiful nature. The atmosphere between the participants was strange at the beginning because we didn't know each other. Most of the people were talking with the people from their own country and there were spoken many different languages.

During the week the group became more and more homogeneously, country borders were overcome and English became our official language. It was a great feeling how the ice was melting and we became a team.

Our first day began with ice-breaking games to get to know each other. Afterward everyone at least knew the names and some details about all the others. Before lunch we enjoyed the wonderful nature in the National park where our hostel was situated. 10 minutes by feet was a pretty little lake where we relaxed. But because we weren't just there to relax our first workshop started after the lunch break. The theme: intercultural dialogue. It was impressive what we made out of these two words. In groups we first found a definition and then converted it into drawings. The results were really great.

We began the next day with a quiz of Europe and everybody learned some new facts about Europe and then relaxed at the stream in front of our hostel. In the afternoon everyone prepared his things for the country market. Therefore we all had bought something typical of our country to present the others where we live. It was really interesting what the others told us, I learned a lot of things and in the end we could taste typical food from the different countries.

The next day we went hiking. It was great in this beautiful environment and we all enjoyed it. We even reached the border triangle of Slovenia, Austria and Italy. After this effort we did another workshop in the afternoon. This time the theme was anticipation of young people in politics. It was very interesting to hear different opinions.

On Friday we did a trip to Ljubljana to visit the castle, the parliament and the downtown of the capital. I liked the city a lot and learned something about the history and the culture of Slovenia.

The weekend we prepared the final presentation, that took place on Sunday evening. Everyone should work in a group about intercultural dialogue. Some did drawings, some wrote a poem and some did a powerpoint-presentation about our gathering. It was a great experience that everyone could do what he wants and achieve his ideas. The final presentation was very good and we have good souvenirs like the presentation and the poem of the gathering.

The next day it was time to say good-bye. It was very hard but we also were happy that we had the possibility to make this experience.

In my opinion such gatherings are one of the best possibilities to remove prejudices and live in united Europe.

Lea Schweizer - Nemčija

MEDNARODNA KONFERENCA Z NASLOVOM »IZOBRAŽEVANJE ZA MEDKULTURNI DIALOG«

Konferenco je organiziral Nacionalni odbor v sodelovanju s partnersko organizacijo – Evropsko hišo v Novi Gorici. Potekala je 8. in 9. maja 2008 v Novi Gorici – v kongresnem centru hotela Perla. Pokrovitelj vseh dogodkov v okviru projekta je bil dr. Danilo Türk, predsednik Republike Slovenije. Pokrovitelj konference pa je bil Ján Figel', evropski komisar za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mladino.

Organizatorji smo si zastavili naslednja vprašanja: Ali smo starši, vzgojitelji in učitelji, profesorji na univerzah, mentorji in mladinski voditelji, uredniki in novinarji, oblikovalci vseh politik storili dovolj, da bi mladim omogočili pridobivanje znanj, vedenj, socialnih izkušenj, kompetenc, ki so nujne za spoštovanje sočloveka, za spoštovanje drugačnih, za strpno komunikacijo, složno sobivanje in medkulturni dialog? Smo za to tudi dovolj usposobljeni? Odgovore smo zapisali v priloženem dokumentu.

Konferenci se je udeležilo 152 udeležencev, od tega 117 udeležencev iz Slovenije ter 35 udeležencev iz drugih držav (Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Kosova, Makedonije, Črne Gore, Italije, Avstrije, Nemčije, Madžarske, Slovaške in Estonije). Konferenci so se udeležili pedagoški delavci, predstavniki vlade in drugih institucij ter pedagoških, raziskovalnih in akademskih organizacij.

Že 8. maja se je konferenca pričela z uvodnim pozdravom Jána Figel'a, evropskega komisarja za izobraževanje, usposabljanje, kulturo in mladino. Izjemno učinkovito, toplo sprejeto video sporočilo je prispevalo k dvigu pomembnosti konference na najvišjo raven ter prispevalo k spoznanju o pomembnosti konference ter same izbrane tematike. Prisotne je pozdravil tudi Qiriaz Villano, predstavnik Generalnega direktorata Sveta Evrope za izobraževanje, kulturo, kulturno dediščino in šport, ki je obširno predstavil v tistih dneh sprejet izjemno pomemben dokument, Belo knjigo Sveta Evrope o medkulturnem dialogu. Udeležence so pozdravili tudi župan Mestne občine Nova Gorica, gospod Mirko Brulc, gospa Iva Devetak, podpredsednica ZPMS in dr. Aleksander Klinar, predsednik Nacionalnega odbora natečaja. Gospa Mojca Škrinjar, generalna direktorica Direktorata za vrtce in osnovno šolstvo Ministrstva za šolstvo in šport pa je v svojem prispevku poudarila pomembnost usposobljenosti pedagoških delavcev ter nujnosti pridobivanja ustreznih strokovnih kompetenc za izobraževanje za medkulturni dialog.

Konferenco smo nadaljevali s predavanji uglednih slovenskih strokovnjakinj in strokovnjakov, univerzitetnih predavateljev in raziskovalcev: prof. dr. Mirjana Ule, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani; dr. Darko Štrajn in mag. Mitja Sardoč (oba Pedagoški inštitut v Ljubljani); dr. Vesna Mikolič, Fakulteta za humanistične študije Koper – Univerza na Primorskem.

Po kosilu smo udeleženci nadaljevali delo v treh delovnih skupinah:

Družinsko in neinstitucionalno okolje – pogovor je vodila dr. Mirjana Ule;

Institucionalno izobraževanje – pogovor je vodila dr. Vesna Mikolič;

Mediji – pogovor je vodila dr. Ksenija Vidmar Horvat.

Delo je bilo izjemno intenzivno, angažirano in usmerjeno k iskanju odgovorov in zlasti priporočil konference. Te smo združili v sprejeti Novogoriški deklaraciji o izobraževanju za medkulturni dialog.

Konferenco je delno financirala Nova Kreditna banka Maribor

**Novogoriška deklaracija
o izobraževanju za medkulturni dialog**

NOVOGORIŠKA DEKLARACIJA O IZOBRAŽEVANJU ZA MEDKULTURNI DIALOG

Udeleženci mednarodne konference »Izobraževanje za medkulturni dialog«, ki je bila v dneh od 8. do 9. maj 2008, v Novi Gorici, v Sloveniji in na kateri je sodelovalo 152 udeleženk in udeležencev iz 13 držav (Slovenija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Črna Gora, Srbija, Kosovo, Makedonija, Bolgarija, Romunija, Avstrija, Velika Britanija, Francija, Italija), smo ob zaključku sprejeli ugotovitve in priporočila ter jih strnili v tem dokumentu.

I. Izhodišča

- 1) V Evropi in v svetu smo soočeni z vse hitrejšo izmenjavo kulturnih in materialnih dobrin, s pozitivnimi in negativnimi platmi procesov globalizacije na vseh področjih našega življenja. Ponujajo se nove možnosti razvoja posameznikov in družb, razvijanja raznovrstnih kompetenc mladih, vendar se hkrati oblikujejo tudi nova vprašanja in problemi, ki so povezana s sobivanjem z ljudmi različnih prepričanj, verovanj, stališč, pogledov in nazorov. Doživljamo pomembne spremembe in postajamo vse bolj soodvisni in hkrati občutljivi ter ranljivi.
- 2) Življenje v neposrednem okolju kakor tudi globalni procesi imajo izjemne učinke prav na mlade ljudi, na njihovo vsakodnevno življenje, življenjske cilje, na vrednostno ocenjevanje, na odnos do drugih in drugačnih. Drugi so tisti, ki govorijo drugačen jezik, so druge narodnosti, so iz drugih držav ali dežel, so pripadniki druge verske skupnosti. Kakšen je in bo odnos mladih do drugih in drugačnih ter ali so sposobni strpnega in spoštljivega dialoga s posamezniki in skupinami, je odvisno od vplivov družine, sovrstnikov, šole, lokalnega okolja in vse bolj tudi od vsakdanjih medijskih sporočil. V teh okoljih mladi sprejemajo, presegajo ali poglobljajo mnoge predsodke in stereotipe. Ti se kažejo tudi v netolerantnem, nespoštljivem odnosu do drugih in postajajo opravičilo za diskriminatorna dejanja, za "sovražni govor", vzpodbujajo nestrpnost, izključujejo, vodijo zaznavanje sveta, popačijo in polarizirajo svet in onemogočajo medkulturni dialog.
- 3) Porast nestrpnih vedenj in nestrpnega odnosa do drugačnosti kaže, da oblikovalci različnih politik in pedagogi nismo storili dovolj za vzpostavljanje takšnih družbenih pogojev in pedagoških praks, ki bi mlade usposobile za življenje v večkulturnih družbah, za njihovo kritično kulturno zavest. V preveliki meri smo tolerantni do stereotipov in predsodkov, ki opravičujejo diskriminatorna stališča ali dejanja do drugih in ki se izražajo povsem odkrito ali prikrito in postajajo orodja za nesprejemljive politične prakse.

II. Predlogi za spremembe

Mladi in medkulturni dialog

- 4) Udeleženci konference pozivamo vse, ki lahko prispevajo k vzpostavljanju družbe dialoga, da z največjo mero občutljivosti analizirajo svoj družbeni vsakdan v vsakem lokalnem ali regionalnem okolju ter se s pozitivnim ravnanjem aktivno zoperstavijo vsem praksam izključevanja, nesprejemanja, netolerance ali sovražnega govora.
- 5) Udeleženci konference smo posvetili pozornost mladim, ki so vključeni v izobraževalne institucije, so organizirani, kakor tudi mladim, ki so zaradi neuspehov ali socialne izključenosti zapustili izobraževalne institucije in tavajo tu nekje med nami. Ugotavljamo, da v izobraževalnem procesu lahko namerno, načrtno delujemo, z najboljšimi nameni, vendar so vplivi družbe - širšega okolja in medijev vse večji in že dolgo nista le družina in šola edina prenašalca znanj in sooblikovalca načel in vrednot mladega človeka.

Prav zato si moramo prizadevati za kar se da usklajeno, harmonično delovanje vseh akterjev, zmanjševanje vsakršnih negativnih vplivov in za krepitev tistih političnih in medijskih sporočil, ki delujejo za vključevanje, za integracijo, sodelovanje, medsebojno poznavanje in razumevanje.

- 6) Ocenjujemo, da so za medkulturni dialog najpomembnejše kompetence za aktivno državljanstvo, participacijo v družbi, jezikovne in sporazumevalne zmožnosti, socialne veščine, občutljivost za sočloveka, solidarnost in druge. Za pridobivanje teh znanj, spretnosti, sposobnosti in zmožnosti moramo v vseh evropskih družbah storiti mnogo več, kakor smo doslej. K temu pozivamo zlasti šolske oblasti, politike in najpomembnejše oblikovalce odločitev v vsaki družbeni skupini.
- 7) Vprašanje izražanja nestrpnosti in predsodkov med mladimi, ki imajo specifičen odnos do kulturne in etnične identitete, je še posebej pomembno. Tudi med mladimi je za razumevanje in spoštovanje kulturne raznolikosti ključnega pomena komunikacija, zato mora biti posebna pozornost posvečena različnim oblikam izražanja nestrpnosti v diskurzu mladih (npr. stereotipno naslavljanje določenih kulturnih skupnosti) in učenju sosedskih in tujih jezikov.
- 8) Pri mladih je potrebno ohraniti njihov neobremenjen pogled na stvarnost in njihovo naravno vedoželjnost, hkrati pa omogočati pridobivanje znanj in izkušenj, ki bodo nadgrajevala stereotipno doživljanje kulturne raznolikosti. Ob spoznavanju, ozaveščanju kulturnih razlik naj bo pozornost hkrati usmerjena tudi na stične točke različnih kultur in skupne kulturne vrednote; pri tem je potrebno upoštevati kulturo v etničnem in širšem pomenu (npr. kulturo različnih življenjskih stilov).

Družinsko in neinstitucionalno okolje

- 9) Družina je prva skupnost različnih posameznikov in v njej mladi pridobijo najpomembnejše izkušnje. Zato sta vloga staršev in širšega družinskega ter tudi lokalnega okolja izjemnega pomena. Ta okolja morajo biti v večji meri vključena v spreminjanje miselnosti, zaznavanja, sprejemanja in odnosa do drugih in drugačnih. Družina je prvi prostor učenja maternega jezika in jezikov članov družine, je pa tudi pomemben prostor ustvarjanja, vzdrževanja in utrjevanja vsakršnih predsodkov in stereotipov do drugih in drugačnih. Družinam je potrebno nuditi večjo podporo, tudi z raznovrstnimi oblikami izobraževalno naravnanih medijskih sporočil in s programi, ki jih lahko imenujemo »Šola za starše«, ki naj bi krepili medkulturne kompetence staršev ali skrbnikov otrok.
- 10) Več pozornosti moramo nameniti mladim, zlasti tistim, ki niso vključeni v institucionalne oblike izobraževanja ter mladim iz socialno izključenih skupin ter jim omogočiti vključevanje v projekte mladinskih in nevladnih organizacij. Tem organizacijam je potrebno nuditi večjo materialno, prostorsko in drugačno podporo za njihovo delovanje. Neformalne oblike izobraževanja in oblikovanja vrednostnih stališč, zunaj izobraževalnih institucij, so namreč izjemnega pomena v procesu oblikovanja kompetenc mladih za medkulturni dialog.
- 11) Družine tujcev, migrantov ali beguncev nimajo zadostne podpore družbe pri učenju materinega jezika in jezika okolja, v katerem družina živi. Družina bi morala imeti tudi več družbene podpore pri ohranjanju lastnih kulturnih, jezikovnih in verskih identitet (zlasti družine pripadnikov manjšin, imigrantov, tujcev, azilantov, beguncev..). Udeleženci konference tudi pozivamo države, v katerih je največ omenjenih skupin mladih, k večjemu sodelovanju z izvornimi državami in njihovimi oblastmi na šolskem in kulturnem področju. Nacionalne in evropske migracijske politike morajo v večji meri vključiti komponento vključevanja migrantov v lokalno okolje, izobraževanja njihovih otrok in mladostnikov ter socialne integracije v novo okolje.

- 12) Družinsko okolje je danes v preveliki meri zaščitniško in zaprto, izključevalno navzven. Zaščiteni otroci nimajo socialnih veščin in volje za oblikovanje svojih življenjskih strategij. Oviro za medkulturni dialog na svetovni ravni povzroča vrzel med preveč zaščitenimi otroci na eni strani in otroci z ulice, ki so brez prihodnosti na drugi strani.
- 13) Vrstniške skupnosti kot socializacijski dejavniki izgubljajo svoj pomen. Vrstniška solidarnost ne blaži več primanjkljajev, ki nastanejo, ko odpove družinska in šolska socializacija. Odsotnost vrstniške solidarnosti lahko blažijo nove organizacije, npr. mladinski centri in nevladne organizacije.
- 14) Udeleženci konference priporočamo zlasti staršem ali njihovim skrbnikom, da spodbujajo druženja svojih otrok z vrstniki, drugimi ali drugačnimi, saj je vrstniško učenje pomemben vložek v otrokovo prihodnost. Medkulturna vzgoja doma ali zunaj družine, v institucionalnem sistemu ali v mladinskih organizacijah in klubih naj bo predvsem vzgoja k dejavnemu in ustvarjalnemu odnosu do kulturne raznolikosti, ki jo bomo na ta način lahko resnično radostno doživljali in bo pomenila pravo posameznikovo in družbeno bogastvo.

Institucionalno izobraževanje

- 15) Pomembno je, da odrasli svojih stereotipnih stališč in vzorcev obnašanja ne prenašamo na mlade, zato je pomembno vzgojitelje in učitelje usposobiti za ustrezen pristop na področju medkulturne vzgoje, tako bodo tudi sami razvili senzibilnost za medkulturna vprašanja.
- 16) Medkulturni dialog zahteva vseživljenjsko izobraževanje pedagoških delavcev, socialnih in mladinskih delavcev in vseh, ki delajo z otroki in mladimi ali zanje. V njihovo temeljno, inicialno izobraževanje in usposabljanje ter kasnejše strokovno izpopolnjevanje je potrebno vključiti razvoj medkulturnih kompetenc. Vsekakor je njihova vloga izjemnega pomena in učitelje bi lahko razglasili za kulturne ambasadorje, ambasadorje medkulturnega dialoga.
- 17) Oblikovati je potrebno vsebine, metode in tehnike medkulturne vzgoje v vzgojno-izobraževalnem procesu in jih vključiti v učne programe in načrte. Vsebine s področja medkulturnega dialoga so pomembne tako za predmet državljanske vzgoje kot za druge predmete, medpredmetno povezovanje in interesne dejavnosti in to na vseh ravneh izobraževanja (od predšolskega, osnovnošolskega in srednješolskega do univerzitetnega). Obstaja že veliko primerov dobre prakse, ki bi jih morali tako nadgrajeni kurikuli tudi upoštevati. Primere dobre prakse bi veljalo predstaviti v posebnih publikacijah in jih prevesti v evropske jezike.
- 18) Učenje in poznavanje zgodovine narodov in etničnih skupin postaja vse pomembnejše, da bi mladi zmogli kritično analizirati in interpretirati zgodovinska dejstva. Šola in šolski programi bi morali namenjati več pozornosti učenju zgodovine lastnega pa tudi sosednjih narodov in etničnih skupnosti ter tudi kakovostnemu izobraževanju o verstvih in njihovi zgodovini.
- 19) Jezik je temeljno orodje sporazumevanja in prav jezikovne kompetence so najpomembnejše za zблиževanje in sodelovanje med mladimi, zato je posebno pozornost potrebno nameniti jezikovnemu izobraževanju. Medkulturni dialog predpostavlja druge modele sodelovanja in ne kulturnega, jezikovnega stapljanje z okolico ali popolno asimilacijo, zato imajo jeziki manjšin posebno vrednost. Šolske oblasti naj storijo kar največ, da bi se mladi, pripadniki jezikovnih manjšin, dobro naučili jezika večine in mladi večinskega prebivalstva jezikov manjšin. V evropskih družbah moramo prepoznati vrednost večjezičnosti posameznika.

- 20) V izobraževalnem sistemu sta pomembna tako formalni, uradno potrjeni kurikulum, kakor tudi prikriti, nenapisani kurikulum, skupek vsega česar se otrok nauči v vrtcu, šoli ali drugi instituciji in ni načrtovan ali nameren, vendar pa pomembno prispeva k oblikovanju vrednostnega zemljevida mladega človeka in mu zato moramo posvetiti večjo pozornost.
- 21) Pozivamo šolske oblasti in evropske organizacije naj bi več sredstev in strokovnih moči vložili v pripravo didaktičnih pripomočkov za izobraževanje za medkulturni dialog.
- 22) Šolski razredi, različne interesne skupine otrok in mladostnikov, ki prihajajo iz različnih kultur, mladinski centri, dijaški in študentski domovi, klubi in društva so lahko odlično okolje za medkulturno učenje, kjer medkulturno ozaveščanje poteka v manj formalnem okolju. Otroci z medkulturnimi kompetencami so uspešnejši in bolj odprti, ne pristanejo na stigmo. Naučijo se stigmo refleksirati. V večji meri sprejemajo lastno možnost drugačnosti. V teh skupinah naj učitelji, voditelji in mentorji posvetijo večjo skrb oblikovanju vrednot, kot so sodelovanje, medsebojna pomoč, solidarnost, priznavanje in spoštovanje različnosti, strpnosti.
- 23) Pri razvijanju medkulturne zmožnosti v vzgojno-izobraževalnem procesu je potrebno pozornost usmeriti tudi na kulturno raznolikost neposrednega okolja; to pomeni seznanjati mlade s kulturno dediščino najožjega okolja, razvijati senzibilnost za lastno in druge kulturne identitete v tem prostoru ter skrbeti – če je le mogoče – tudi z dodatnim in za to usposobljenim kadrom, za vključenost pripadnikov manjšinskih skupnosti in diskriminiranih skupin. Na to kažejo tudi primeri dobrih praks v obmejnih večletnih območjih, npr. ob slovensko-italijanski meji, ali pri vključevanju pripadnikov romske skupnosti.
- 24) Nujna je povezanost vzgojno-izobraževalnih institucij z drugimi institucijami v neposrednem okolju. Tako bi lahko muzeji, knjižnice, galerije in druge institucije, v skupnih tematskih programih, ki bi potekali tako v šolah kot v muzejih in knjižnicah, v večji meri nudili spoznavanje kulturne dediščine, ki pomeni ključ v iskanju naše lastne identitete in spoznavanju drugih identitet.
- 25) Šola je postala prostor tekmovalnosti in velikokrat nadaljuje z marginalizacijo že marginaliziranih otrok. Šola ni več v dialogu z otroki, ampak s starši. Težje je vplivati na družinsko socializacijo, lažje na šolsko socializacijo. Šole morajo storiti več za razvoj oblik participacije mladih in izražanje njihovih potreb, interesov in problemov.
- 26) Sodobna, socialno orientirana šola naj, v sodelovanju z nevladnimi organizacijami in drugimi organizatoricami prostovoljnega dela, nudi več možnosti za praktične projekte prostovoljnega dela, v katere pritegne mlade in jim omogoča pridobivanje neposrednih izkušenj. Izobraževanje za aktivno demokratično državljanstvo tako ne bo le nezanimiva šolska ura, temveč živa, tudi v praksi preizkušena oblika dodatnega opremljanja mladih za življenje v sodobni družbi, družbi stoterih različnosti in priložnosti, občutljivi družbi do vseh ljudi.
- 27) Razvijanje medkulturne zmožnosti v vzgojno-izobraževalnem procesu spodbujajo številni evropski in drugi mednarodni programi, zato vključevanje vzgojno-izobraževalnih institucij v mednarodne in čezmejne projekte lahko bistveno prispeva k doseganju ciljev na področju medkulturne vzgoje. Na tak način mladi prihajajo v neposreden stik s tujimi kulturami, hkrati pa je pomembno, da se mednarodni projekti osredotočajo na reševanje nekih skupnih aktualnih vprašanj, kar ima lahko dolgoročen učinek. Mednarodne organizacije in lokalne oblasti naj v še večji meri finančno vzpodbujajo takšne programe, v katere bodo vključeni mladi iz vseh delov Evrope in mladi iz drugih delov sveta.

Mediji

- 28) Sodobni elektronski in tiskani mediji postajajo pomembni sooblikovalci vrednostne orientacije mladih. Prav mediji lahko širijo strpnost ali nestrpnost, vednost o dobrih ali slabih praksah iz vsakodnevnega življenja. Udeleženci konference zato pozivamo vse novinarke in novinarje k družbeno odgovornemu in celostnemu poročanju, pri katerem se upoštevajo konteksti družbenih dogajanj, multiple perspektive, heterogenost etničnih in drugih manjšin, organizacije civilne družbe pa k oblikovanju in uporabi instrumentov civilnega nadzora nad javnimi servisi (TV, radio...).
- 29) Uredništva medijev, vladne institucije in nevladne organizacije pozivamo, naj pripravljajo več raznovrstnih programov strokovnega izpopolnjevanja na področju medkulturnih študij. Namenjeni naj bi bili novinarkam in novinarjem, urednicam in urednikom ter vsem, ki sodelujejo pri nastajanju medijske vsebine. Programi bi morali zajemati tako temeljne teoretske opredelitve (s kritično kulturno teorijo) kot spoznavanje mednarodnih standardov, zapisanih v dokumentih mednarodnih organizacij (Svet Evrope, EU, UNESCO, OZN...).
- 30) Medijsko opismenjevanje bo prispevalo k vzpostavljanju večje kritične zmožnosti mladega porabnika za boljšo presojo, vrednotenje medijskih sporočil. Udeleženci konference pozivamo šolske oblasti v evropskih državah k oblikovanju programov za večjo medijsko pismenost mladih gledalcev, poslušalcev in bralcev. Pozornost je potrebno posvetiti razvoju novih metod poučevanja, razvoju didaktike multikulturne medijske pismenosti, medijskega opismenjevanja.
- 31) Za razvoj medkulturnega dialoga je medijsko opismenjevanje pedagoških delavcev in drugih, ki delajo z mladimi, nujnost, ki je ne smemo prezreti. V programe višjih ravni izobraževanja (srednje šole in univerze, zlasti pedagoški programi in programi njihovega dodatnega strokovnega izpopolnjevanja) je nujno vključiti programske vsebine za kritično medijsko opismenjevanje z obravnavo različnih teorij, konceptov, pedagogik.
- 32) Udeleženci konference smo ugotavljali, da v evropskih družbah še nismo razvili učinkovitih družbenih vzvodov za preprečevanje vseh oblik zlorab medmrežnega prostora, zato pozivamo države in mednarodno skupnost k učinkovitejšemu ukrepanju na tem področju. Koristen bi bil razvoj osebnega mentorstva mladim v internetnem opismenjevanju (pogovori, diskusije o primerih spletnega, internetnega sovražnega govora).
- 33) Javne televizije naj predvajajo čim več oddaj, ki lahko pripomorejo k medkulturnemu razumevanju. Niz takšnih oddaj, ki bi se predvajal v času šolskega pouka, bi omogočil tudi skupno gledanje, analiziranje vsebin ter diskusije, kar bi vse prispevalo k večji osveščenosti mladih o različnosti in drugačnosti.

III. Sklepne smernice

- 34) V Sloveniji že deluje medresorska skupina vlade za migracijsko politiko, vendar udeleženci konference predlagamo ustanovitev novega centra za medkulturno izobraževanje, ki bi lahko opravljal številne naloge s področja izobraževanja za medkulturni dialog za področje Slovenije, sosednjih držav in jugovzhodne Evrope.
- 35) Ob zaključku smo udeleženci konference pozvali k aktivnemu prenosu v učbenikih, dokumentih in strokovnih publikacijah sicer dobro zapisanih ciljev in opisanih kompetenc medkulturnega dialoga v vsakdanje življenje mladih, v prakso, iz učbenikov v realno okolje vsakdana mladega človeka. Ta vsakdan naj bo prežet z radostjo do življenja, z veseljem in hrepenenjem in aktivnim delovanjem za pravičnejši svet.

NATEČAJ 2008 – 2009

»IMAM IDEJO«

SPREMNI LIST

k ustvarjalnemu delu

literarni natečaj / fotografski natečaj / video natečaj / likovni natečaj

internetni natečaj / raziskovalni natečaj - ideje za boljšo mladost

(ustrezno obkrožite)

Ime in priimek:

(avtorice/avtorja - s tiskanimi črkami)

Naslov dela:

Leto rojstva in spol:

ž m

Razred:

Šola:

Naslov šole:

Kraj in poštna številka:

Telefon, faks, e-naslov:

Starostna skupina (obkroži):

1. prva triada;
2. druga triada;
3. tretja triada;
4. srednja šola.

Mentor/mentorica:

Kraj in datum:

Spremni list priložite vsakemu oddanemu delu.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.036(082)

NATEČAJ Evropa v šoli (10 ; 2008-2009 ; Evropa)

Imam idejo : [razpis desetega natečaja Evropa v šoli 2008-2009
Imam idejo in pregled nagrajenk in nagrajencev devetega natečaja
Medkulturni dialog - druge kulture me bogatijo] / [uredila Liana
Kalčina]. - V Ljubljani : Zveza prijateljev mladine Slovenije za
Nacionalni odbor "Evropa v šoli", 2008

ISBN 978-961-6331-25-8 (ZPMS)

1. Gl. stv.